

Gospodarske stvari.

Nevolje vinogradnikov.

Iz Ljutomerskih gor, konec marta 1886.

Na nekaterih vrhah, kjer ležijo gorice proti opoldanski strani, so že obrezali, v bolj peščenih zemljah začenjajo tudi kopati, nasproti pa na severni strani nahaja se še obilo snega in se nobeno delo še ne more začeti, le tu in tam zavoljo predolgega čakanja gazijo po snegu in režejo, a še bolj pa zato, ker zavoljo dolge zime in zavoljo lanske suše krma za živino zelo pomanjkuje tako, da se more rožje živini pokladati.

Vsakdo si lahko misli, kako da se uboga živina pri tako slabi krmi drži, pa da se še le preživi! Celo nekateri konji imajo takove gospodarje, ki jim strežejo z rožjem, pa menda zato, ker je ubogi konj zvozil premalo sladkega mošta v jeseni, da bi si za spomlad boljše krme prislužil. Razmere so različne.

Vreme imamo zdaj prav lepo in Bog daj, da bi nam ugajalo, da se vsaj zakasnjena opravila nekoliko odrinejo, po travnikih in kraj potokov prikazali pa so se že v obilnem številu spomladanski zvončki.

Neka sorta miši, ki so sicer veliko večje od navadnih miši, prav tako velike so, kakor podgane, mi jim tukaj pravimo krtice, kako se že prav imenujejo, pa ne vem — le ti požeruhi delajo grozno veliko škodo po vinogradih. Najbolj v slast so jim neki mladi trsi, večkrat po cele vrste samo mladega trsja izpodgrizejo, da se kar z roko lahko izpiplje, tudi v drevesnicah in na njivi se prehitro ovadi njih gospodarstvo, kajti je na površju, kjer one v zemlji rijejo, hitro za njimi vse venjeno, bodi si krompir, šalata ali kakov koli sadež, še celo fižol podgrizejo. Nekateri pravijo, da se mora med trsjem fižol saditi, ker ta rastlina mišim zelo smrdi, ali nekako nasprotuje, da blizu ne grejo.

Tega pa sem prepričan iz lastne skušnje, da je ta bosa: lansko leto so mi skoraj do malega fižol uničile, ki je bil nasajen med krompirjem najuspešnejše se dajo pregnati, ako jih zaslediš in izkopaš, to pa se da le tam, kjer se s kopanjem trsi, oziroma drugi sadeži ne uničijo. Večkrat mora se kopati na široko in celo po 4 cevlje globoko.

Še boljše je, ako se luknja s paličico ali z motiko poišče; čakaj potlej s puško tako dolgo, kajti pride za gotovo ven pogledat in ustreliti jo! K temu ni treba nobenega špriha (šretljev) usmrti jo že samo strelni prah. Ali bi nam ne mogel kdo v „Slov. Gosp.“ priporočati še kakega bolj priličnega sredstva zoper te požeruhe?

V. H.

Sejmovi. Dne 5. aprila v Mariboru, Vojniku, pri sv. Lenartu, v Središču in v Cerkovicah, dne 6. aprila v Ljubnu, dne 7. aprila na Vranskem in Rodnjah, dne 9. aprila v Dobovi in dne 10. aprila v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Vuhreda. (Občni zbor) podružnice družbe sv. Cirila in Metoda se je v nedeljo 15. t. m. prav sijajno in veselo obhajal. O polu treh popoldne se je okoli 200 ljudi zbralo v Neuwirtovi (Pahernik) hiši, ki je bila z venci, podobami in s slovensko zastavo lepo okinčana. Vrli in pošteni narodnjaki so prišli od daljega Remšnika, nizke Brezne, poštene Ribnice in visocega sv. Antona; iz Vuzenice in Marenberga, ter se je njim še pridružilo 6 duhovnov in trije učitelji. — Okoli treh je predsednik osnovalnega odbora č. g. A. Jazbec, Marenberški dekan, z veseljem in mikavnim nagovorom pričel zborovanje, ter je končavši dal besedo g. tajniku A. Kocuvan. Ta je v daljšem govoru na drobno razjasnil namen podružnice, podpirati in pospeševati slovensko šolo na katoliški in narodni podlagi, ter je vpel v govor marsiktero šaljivo, da ga je vse veselo in rado poslušalo. Končal je imenitno besedo z navdušenim klicom: Katoliški možje, predragi in mili Slovenci! Delajmo krepko za vero, za milo domovino in za presvitlega cesarja, ki z jednako ljubeznijo skrbijo za vse svoje narode! Prekrasna slava in navdušeni živio klici so doneli po napolnjeni sobi. Po prebranih in razloženih pravilih so bili, kakor je „Sl. Gosp.“ že poročal, v odbor izvoljeni: g. Janez Pahernik, predsednik, č. g. Anton Jazbec, dekan, namestnik; č. g. Anton Kocuvan, župnik, tajnik; g. J. Mejavšek, nadučitelj Marenberški, namestnik; Juri Osrajnik, denarničar in Alojzij Grobelnik namestnik. — Pristopilo je potem 12 narodnjakov k podružnici, katera sedaj uže 60 udov šteje, to je lepo število za Marenberški okraj, gotovo pa bo se še bolj pomnožilo. Konečno se zahvali g. predsednik vsem, ki so se vdeležili prvega obnega zborovanja, posebno vrlim možem iz Remšnika in junaškim korenjakom Janževskega vrha, ter sklene zborovanje. Navdušeni in veseli smo se podali v pošteno in narodno Pahernikovo hišo pod bregom na kapljico žlahtnega vinca in k prijaznemu pogovoru z resnično željo: Na snidenje v kratkem! Vse za vero, dom in cesarja! —

Od sv. Križa nad Mariborom. (Slaba z apuščina. Izid volitve. Svet županu.) Naša fara je bila nekaj med Slovenci po pravici prav na slabem glasu. To je bilo takrat, ko je bil rajni Seidl (naj v miru počiva!) še — križanski bog. Pravi Bog seveda ni bil, pa čuden malik, da se je nekaj Križančanov

koj v prahu valjalo pred njim. Tisti pa, ki se niso v prahu valjali, storili so krivo, da so tiho od strani gledali, koliko časa da bo to malikovanje trpelo. Ali kakor vsaka slaba reč, si je tudi Seidlovo gospodarstvo skopalo jamo, iz katere ni več ustalo. L. 1878 pri volitvah propadel je tako sramotno, da smo se ga za vselej iznebili. Od takrat naprej do lanskega leta volil je sv. Križ same narodne volilne može, in si je tako opral stari nemčurski madež pred vsem slovenskim svetom, sebi na čast in Slovincem na korist. Vendar Seidl zapustil nam je nekaj dedščine na Šobru, kmeta Baželjna, enega izmed svojih najzvestejših privržencev. Ta je pri lanskih in predlanskih volitvah zopet vzdigoval glavo, rogovilil in pihal proti Slovincem, pa obekrali mu je popolnoma izpodletelo, vjel je prav siromaško število glasov. Mislili smo tedaj, da ga je to dovolj zbičilo ter da v trdo slovenski fari, kakoršna je sv. Križ, vendar ne bo več vsiljeval svojega nemčurskega evangelija. Toda v tem smo se zmotili. Skušnjavec nikdar ne miruje in tudi slabo blago najde kupceve, ki se v slepi nevednosti ali goli zagrizenosti postavijo za pomočnike naših nasprotnikov. Med temi pomaga B...u eden, s katerim skoro ni mogoče spregovoriti pametne besede. Če je trezen, ne govori nič, sicer pa tako zine, da se koj „kugle“ kotajo po bregu dol. Drugi, ki je očitno stopil na B...ovo stran, je župan sam. Lani je ta kot volilni mož volil na slovensko stran, ker je videl, da je taka volja volilecev, ki so mu dali zaupanje. Pri letošnjih srenjskih volitvah pa smo spoznali vso njegovo nezanesljivost. Pokazal je, da ni mož stanovitnega prepričanja in da mora tako plesati, kakor mu piska njegov sorodnik B. Ko je videl, da še dalje ostane na županskem stolu, obrnil je naenkrat plašč in pokazal Slovincem kosmato stran. Strmeli smo in se čudili, da se može, ki hočejo biti glave v srenji, ne sramujejo takih razžaljivih besedi, kakor smo jih pri srenjski volitvi dne 7. sušca slišali iz ust nemčurskih odpadnikov. Tega neotesanega obnašanja križanski narodnjaki ne bodo lahko pozabili. Odpadniki so žalibog vsi ednaki. Svojo slabo reč menijo najbolj braniti s tem, da psujejo na poštene narodnjake, kateri se pogumno potegujejo za našo pravico. Ker srenjska volitev ni bila vsa v redu, vložila je narodna stranka protest in c. kr. namestnija bo imela priložnost, naše nemčurje podučiti o tistem paragrafu, ki pravi, da v srenjskem svetovalstvu ne smeta sedeti dva iz ene žlahte. — Poročati pa imam tudi veselo znamenje. Narodna zavest se je pri nas že tako utrdila, da je nekaj zavodnih kmetov tirjalo, naj župan slovenski uraduje. Radovedni smo, bo-li župan trdovraten ostal, ali pa se spomnil, da ni srenja zavoljo

župana na svetu, ampak narobe. Če hoče, da ga čislajo vsi srenjčani, naj ne pozabi krepkih besedi vrlega narodnjaka: „Mi Križančanje ne pojdemo v nemški žakelj!“

Iz Pobrežja pri Ptuj. (Pozor!) Pri nas bode v kratkem volitev za občinski odbor. Tukaj je krvava potreba, da si takega župana zvolimo, kateri tudi slovenski pisati zna, ker kakega — drugega jezika govorečih prebivalcev mi nimamo. Na Vidmu so vendar trije posestniki, katerim se je na pust senjalo, da nemški znajo, ali mi mislimo, da nismo za to na svet prišli, da bi nemškutarskim senjam ugajali. Na Vidmu imamo enega „purgarja“, katerega se ne moremo iz občinskega odbora iznebiti. Ta človek je sladek, kakor strd, če kje za njegovo korist gre; ali on zgine vsikdar, kakor kafra, če bi kako besedico za nas Slovence spregovoriti moral. Ako svoje sloke bedrice „v mesto“ nese, ne pozna tam nobenega nas kmetov in če tam kakega duhovnika vidi, ga pisano pogleduje, kakor ščuk za bednja. Na Jožefovo je tudi enkrat v Ptuj nemškutarske kosti glodal in močno-osoljeni gulaš žvekal. Ta možek tudi rad pogosto v farovž smukne in tam po litru segne, ali mi mislimo, da tam za naprej za njega ne bode več prostora, kakor tudi v občinskem odboru ne. Mi smo sami Slovinci in zvesti katoličani in bomo v občinski odbor volili Slovence in katoličane, ne nemškuterjev in laži-liberalcev. Videli bomo tedaj.

M.

Od sv. Mohorja pri Slatini. (Ponujano blago za smeh.) Naša občina je popolnem slovenska, toraj tudi, kakor se za tako spodobi, uraduje slovenski. Tukaj na Slatini imamo tudi politično društvo, ki se je s početkom zvalo „kmetско društvo“. A sedaj smo ga prekrstili v „kat. polit. društvo.“ Mogoče, da to naše poprej „kmetско društvo“ zasledil je nemški „bauernverein“ Mariborske okolice, ter je tudi sem poslal svoja vabila. češ, da bi mu lepo pod roko segli, se lepo sporazumeli ter vsi vkup srečno smuknili v nemčurski koš. Toda tukaj se je „bauernverein“ dobro opekel. Njegovih listin še za naše klobase nočemo porabiti, toraj mu jih pošljemo nazaj. Že v svojem oklicu udriha po naših poslancih, kakor bi bili slepci in le slepce volili. Ali pa bo le menda on ustvaril može, ki bojo osrečili naše kraje? Ali kje so tisti, to je danes prašanje. Trdno upamo, da za take lisičje zvijače je malo mesta na slovenskih tleh, in da nas s svojim vabilom le pripravi v smeh. Vedno bolj se vresničuje, da Slovan gre na dan. Tema, ki je naše stariše krila, vedno bolj se je zgubila. Nastopil davno je že beli dan, v njem bo živel Slovenec spoštovan. To piše pa tisti, ki res tudi kakor „bauernverein“ zahteva, sam oskrbuje svoje posestvo.

Martin Debelak, župan.

Iz Gornjega grada. (Šolsko društvo. Dolga zima.) Zborovanja dne 25. t. m. o za-
devi volitve stalnega odbora podružnice sv.
Cirila in Metoda za tukajšnji okraj se je vde-
ležilo prav lepo število družnikov, od katerih
so bili izvoljeni v načelnštvo: Č. gosp. dekan
L. Potočnik za prvomestnika, gosp. J. Detiček,
c. kr. notar za blagajnika in gosp. M. Spende,
učitelj, za tajnika; za namestnika pa: g. Anton
Goričar, veleposestnik v Mozirji, gosp. Matija
Krtina, župnik na Rečici in g. Miloš Schmid,
kaplan na Ljubnem. Pohvalno se mora še ome-
niti, da blizo tretjina članov, ki so že k naši
podružnici pristopili, spada v vrsto ustanov-
nikov, ostali pa so letniki in le dva podpor-
nika. Imamo veselo upanje, da se jih v kratkem
še mnogo oglasi. — V gospodarskem oziru pa
vam poročam le žalostne novice iz našega
okraja, po gorah namreč leži še debelo snega,
mnogim kmetom pa že pomanjkuje potrebne
mrve, živine ne morajo prodati, in tudi lesna
trgovina se noče oživiti, tega pa so krive nego-
tove razmere na Balkanskem poluotoku.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nadvojvoda Karol
Štefan potuje po Dalmaciji in je obiskal šolo
v Malem Lošinu. Zavzel se je pa v njej, ko
je videl, da je šola italijanska, otroci pa —
hrvaški. Tako pa je tudi sem ter tje pri nas
za Dravo in še huje na Koroškem. Otroci so
trdi Slovenci, a učé jih v trdi nemščini. — V
drž. zboru so po hudi vojski (v besedah) vzpre-
jeli proračunske predloge ministerstev ter se zdaj
že razpravlja o proračunih posameznih mini-
sterstev. Tudi sedaj se hudo tepó; najhujši so
ultranemški petelinje; zoper grofa Taaffeja so
tiskar Strache, dr. Knotz in v obče potem ne-
bodi-ga-treba „kralj bauernvereina“, vitez
Schönerer le kar besneli. Minister je odgovoril,
toda škoda, taci ljudje niso vredni takih mirnih
besed. — V seji v ponedeljek imeli so proračun
poučnega ministerstva v delu, levičar dr. Fuss
je ostro prijel ministra dr. pl. Gautscha zavoljo
ukaza gledé šolskih knjižic. Minister mu je
tako odgovoril pikro pa točno. Njegov govor
je desnica vzprejela z burno pohvalo. Profesor
Šuklje povdarjal je potrebo slov. šol na Koro-
škem in pa slov. gimnazij po slov. pokrajinah;
„bogu nemšk. šulvereina“, dr. Weitlofu ta govor
ni dal mirú ter se je takoj vzdignil zoper slov.
šole. — Odsek za dež. brambo vzprejel je načrt
postave o črni vojski in minister grof Welsers-
heimb predložil je osnovo izvrševalnih uredeb
gledé te postave. — Društvo poljedelcev in
gozdnarjev vložilo je pri drž. zboru prošnjo,
naj vzame država žganjarstvo v svoje roke. —
Proti dež. glavarju, borlskemu grofu Wurm-
brandu se posebno agituje, ker je rekel, da Nemci

ne nameravajo avstrijskega cesarstva prestrojiti
v nemško. Ta agitacija je pomenljiva. — V Ljub-
ljani se dela sedaj za dopolnilne volitve v mestni
zastop, iz večine se bodo volili gospodje, ki so
bili že sedaj v zastopu. Nemci in nemčurji so
tihí. — Prof. velike realke v Ljubljani, g. Fr.
Levec imenovan je za okr. šolsk. nadzornika
v Radoliškem okraju. — Na Koroškem zavedajo
se Slovenci čedalje bolj svoje narodnosti, ter
podpisujejo marljivo prošnje za slov. verske
šole in za nedeljsko praznovanje; nemški juristi
pa plešejo v postu, stari v Celovcu, mladi pa v
Beču. — Čez Predil je cesta, ki pelje iz Koroške
na Primorsko, bila nad teden dni zaprta, ker
se je nad Rabeljskim jezerom bil udrl velik
plaz. Vrh Predila pa je snega nad poldrug
seženj na debelo, bati se je povodnji. — V
Bosno in Hercegovino pojde te dni nadvojvoda
Albreht, maršal c. kr. vojske, skozi Dalmacijo,
pravijo, da je temu povod zgola vojašk namen: —
Hrvaška regnikolarna deputacija se vendar že
nekaj bolj ohrabruje zoper madjarski napuh
ter terja, da se vrši za naprej vse dopisovanje
med ogersko in hrvaško vlado samo hrvaški.

Vnanje države. Meja med Srbijo in Bol-
garijo se je vsled mladega mirú odprla a nihče
ne dvomi, da tam doli ne bo dolgo mirú. Srbija
množi svoje vojaštvo ter tišči tisto na turške
meje. — Bolgarski knez se noče udati ter terja,
da se imenuje za vse življenje guvernerjem
Vzhodnje Rumelije, velevlasti pa niso volje
dopustiti tega dalje, kakor na pet let. — Zoper
kneza Aleksandra se neki snuje upor in na
čelu je bojda minister Cankov sam, preveč jim
prečika na Nemško. — Grška vlada je sklicala
nova dva razreda rezervistov pod orožje in
bode pomnožila papirnati denar, se ve, da je
ta po ceni ali kdo ga bo vzprejel? — Rusi in
Angležani so si pa zopet v laséh zavoljo afgan-
skih mej. Rusi bojda preveč zemlje terjajo. —
Car in carica gresta sedaj za kaciéh 14 dni
doli v Krimejo. Dela se za nju slovesni vzpre-
jem. — V nemškem dež. zboru izvršilo se je
sedaj drugo branje monopola za žganje. Knez
Bismarck ga je zagovarjal češ, da je državi
treba denarja, kljubu milemu glasu, ki ga je
knez takrat izvolil, pa se je predlog nazadnje
vendar zavrgel z veliko večino. — V Belgiji
se je celo zimo trdo godilo delalcem, ker jim
je zaslužka manjkalo, sedaj pa so sklenili, da
si bodo sami pomagali in so res že tudi na
večih krajih začeli razsajati. Redarji jih že ne
ukroté več, treba je vojakov, toda mi menimo,
da jih tudi ti ne ukroté. Ako se jim ne poskrbi
dela, kam bodo reve si šli po kruha za žene
in otroke? Kar so si morebiti bili prihranili,
to so dolgo zimo lekho potrošili. — Na Angleškem
se sedaj najbolj ugiblje, je-li bo Gladstone do-
segel, kar je namenil Ircem podati. Nasprot-
nikov ima obilo, dva ministra Chamberlain pa